

บทความวิจัย (Research article)

ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง The Relationships Between Learning Styles and Academic Achievement of Nursing Students at Boromarajonani College of Nursing, Trang

วราณี สัมฤทธิ์^{1*}, จันทรเพ็ญ เลิศวันวัฒนา¹, เบญจวรรณ ช่วยแก้ว¹

Waranee Sumrit^{1*}, Janpen Lertwanawattana¹, Benjawan Chuaykaew¹

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: waranee.s@bcnt.ac.th, โทรศัพท์ 099-1638835)

(Received: June 16, 2020; Revised: November 23, 2020; Accepted: December 14, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ และความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีตรัง ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 368 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .83 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ รูปแบบร่วมมือ ซึ่งอยู่ในระดับสูง ($M = 3.86$, $SD = .41$) รองลงมาคือ รูปแบบการเรียนรู้แบบฟังพา ($M = 3.76$, $SD = .41$) และรูปแบบการเรียนรู้ที่นักศึกษาใช้น้อยที่สุด คือ รูปแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง ($M = 2.86$, $SD = .48$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และรูปแบบการเรียนรู้ทุกรูปแบบไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการวิจัยชี้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนผู้สอนควรคำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างของนักศึกษาพยาบาล และจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนรู้, นักศึกษาพยาบาล, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

¹ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง

Registered nurse (Senior professional level), Boromarajonani College of Nursing, Trang

Abstract

The purposes of this descriptive research were to study learning styles and the relationship between learning styles and academic achievement of nursing students at Boromarajonani College of Nursing, Trang. The sample were 368 nursing students who enrolled in the 2019 academic year at Boromarajonani College of Nursing, Trang. The research instruments consisted of a demographic questionnaire and a learning style questionnaire. The reliability with Cronbach's alpha coefficient of the learning style questionnaire was 0.83. Data were analyzed using descriptive statistics and Pearson's product moment correlation coefficient.

The study found that the most nursing students had a collaborative learning style ($M = 3.86$, $SD = .41$) in the high level and dependent learning style was at a high level ($M = 3.76$, $SD = .41$), respectively. The least learning styles that students used was avoidance ($M = 2.86$, $SD = .48$) in the moderate level and these learning styles were not statistically significantly related to their academic achievement.

The findings suggest that the instructor should consider different learning styles and a wide variety of teaching strategies to promote effective learning of nursing students.

Keywords: Learning styles, Nursing students, Academic achievement

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความท้าทายทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องจัดการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ความเป็นจริงในการดำรงชีวิตของผู้เรียน ต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้ (Learning skill) ซึ่งต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิต การเรียนรู้จึงควรเกิดจากการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของผู้เรียน โดยผู้สอนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ (วิจารณ์ พานิช, 2555) สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ ส่งผลให้ผู้เรียนในยุคนี้ มีลักษณะที่แตกต่างจากในอดีตอย่างสิ้นเชิง การจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คำนึงถึงความสามารถหลายและความแตกต่างของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 มาตรา 24 (1) ที่ระบุให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนแต่ละบุคคลมีรูปแบบการเรียนรู้ (Learning style) ที่แตกต่างกัน ผู้สอนจึงต้องมีวิธีการสอนที่หลากหลาย (Vizeshfar & Torabizadeh, 2018) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

การเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดจากประสบการณ์และการฝึกฝน การเรียนรู้จะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อตรงกับธรรมชาติหรือความต้องการของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมีรูปแบบการเรียนรู้เฉพาะเป็นเอกลักษณ์ของตน บางคนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ขณะที่บางคนอาจต้องพึ่งพาผู้สอนหรือบางคนมองว่าการเรียนคือการแข่งขันกับเพื่อน สำหรับในการศึกษาพยาบาลศาสตร์) พบว่านักศึกษาพยาบาลมีพฤติกรรมและวิธีการเรียนของแต่ละคนที่แตกต่างกันไป ในการศึกษาหาความรู้ (กาญจนา ศรีสวัสดิ์ และธนินทร์ รัตนโอฬาร, 2560) ทั้งนี้ รูปแบบการเรียนรู้เป็นปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน (Vizesfar & Torabizadeh, 2018) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Yazici, 2016) การคำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้ จะมีประโยชน์ทั้งผู้เรียนและผู้สอนในการปรับปรุงวิธีการเรียนรู้และการสอน (Jiraporncharoen, Angkurawaranon, Chockjamsai, Deesomchok, & Euathrongchit, 2015; İlçin , Tomruk, Yeşilyaprak, Karadibak, & Savci, 2018)

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ (Grasha & Reichman, 1996) พัฒนามาจากแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social interaction model) เน้นการตอบสนองของผู้เรียนในชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน โดยได้แบ่งรูปแบบการเรียนรู้ เป็น 6 รูปแบบ คือ 1) แบบอิสระ มีความเชื่อมั่นในความสามารถการเรียนรู้ของตนเอง 2) แบบพึ่งพา ต้องอาศัยผู้สอนให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และแรงจูงใจในการเรียน 3) แบบร่วมมือ เรียนรู้ได้โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้สอนและผู้เรียนคนอื่น 4) แบบหลีกเลี่ยง ไม่สนใจการเรียนรู้ ไม่มีส่วนร่วมกับผู้สอนและผู้เรียนคนอื่น 5) แบบแข่งขัน พยายามกระทำการสิ่งต่างๆ ให้ดีกว่าคนอื่นและแข่งขันเพื่อเอาชนะหรือหวังรางวัล และ 6) แบบมีส่วนร่วม จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มากที่สุด จากการทบทวนวรรณกรรม รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลที่ผ่านมาพบว่า มีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน (วันดี วงศ์รัตนรักษ์ และกุลฤดี จิตตยานนท์, 2556; พูลสุข เจนพานิชย์ วิสุทธิพันธ์ และพรศรี ดิสรเตตวิวัฒน์, 2558; พรณิศา แสนบุญสง, 2560; นิภา กิมสูงเนิน, สุวริย์ เพชรแต่ง, และจุฬา ยนต์พร , 2561) อีกทั้ง การเรียนรู้แบบร่วมมือและแบบมีส่วนร่วม จะพบได้ในผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง (วันดี วงศ์รัตนรักษ์ และกุลฤดี จิตตยานนท์, 2556) ในขณะที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบกับรูปแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (İlçin et al., 2018)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง จัดการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี การสืบค้นข้อมูล การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดแก้ปัญหาได้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรอบรู้ในศาสตร์ด้านการพยาบาล (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560, 2561) กำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้แตกต่างกัน โดยชั้นปีที่ 1 เป็นการเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไป ชั้นปีที่ 2 เป็นการเรียนวิชาพื้นฐานวิชาชีพ และชั้นปีที่ 3 และ 4 เป็นการเรียนวิชาชีพและการฝึกภาคปฏิบัติทางการพยาบาลทั้งในโรงพยาบาลและในชุมชน ตลอดจนพัฒนาวิธีการเรียนรู้และการวัดประเมินผลอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลแตกต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนต้องมีข้อมูลพื้นฐานของรูปแบบ

การเรียนรู้ของนักศึกษา ผู้วิจัยจึงศึกษารูปแบบการเรียนรู้ และความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับอาจารย์ผู้สอนในการนำไปออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้อง เหมาะสมกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้ ทักษะและทักษะต่างๆ ทางวิชาชีพและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น รวมทั้ง ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนด และเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

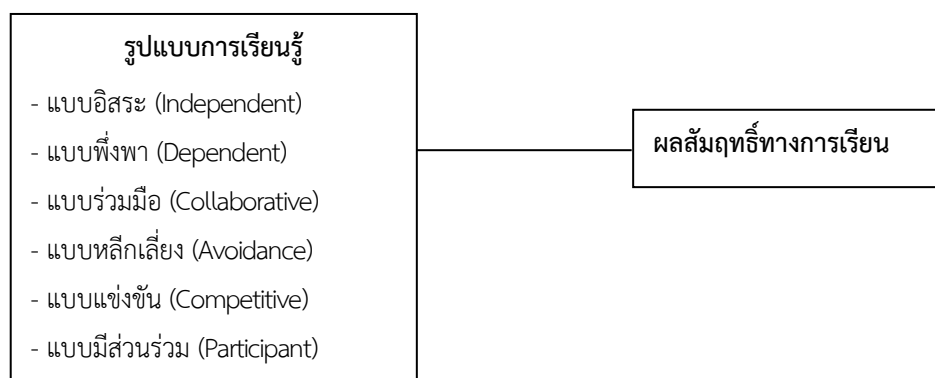
1. เพื่อศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง

สมมติฐานการวิจัย

รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ ใช้แนวคิดรูปแบบการเรียนรู้ของ Grasha and Reichman (1996) ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social interaction model) เน้นการตอบสนองของผู้เรียนในชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน สามารถจำแนกเป็นรูปแบบการเรียนรู้ 6 แบบ ได้แก่ 1) .แบบอิสระ (Independent) 2) แบบพึ่งพา (Dependent) 3) แบบร่วมมือ (Collaborative) 4) แบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) 5) แบบแข่งขัน (Competitive) และ 6) แบบมีส่วนร่วม (Participant) ทั้งนี้ รูปแบบการเรียนรู้แต่ละแบบของผู้เรียนเป็นพฤติกรรมหรือวิธีการเรียนที่นักศึกษาพยาบาลแต่ละคนชอบใช้ในการเรียนรู้หรือเป็นวิธีการหาความรู้ที่แต่ละคนยึดเป็นแนวปฏิบัติ และมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางบวกและทางลบแตกต่างกัน (อรอุมา ตังจุญ, อรรณพ โพธิสุข, และจตุพล ยงศร, 2559; นิภา กิมสูงเนิน และคณะ, 2561) โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพ

ภาพ กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีวิธีการดำเนินการวิจัย รายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ในปีการศึกษา 2561 ทุกชั้นปี จำนวน 368 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด จำแนกตามรายชั้นปีจากชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 จำนวน 99, 117, 81 และ 71 คน ตามลำดับ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเข้า (Inclusion criteria) ดังนี้ 1) ลงทะเบียนเรียนแบบเต็มเวลาในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561 2) ไม่อยู่ในระหว่างการลาพักการศึกษา และ 3) สม่ครใจและยินดีให้ข้อมูลการวิจัยอย่างครบถ้วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาพยาบาล เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นปีที่กำลังศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นเกรดเฉลี่ยสะสมเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ นำมาจากการวิจัยของพลสุข เจนพานิช วิสุทธิพันธ์ และพรศรี ดิสระเตติวัฒน์ (2558) มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .83 เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด (1 คะแนน) ถึงมากที่สุด (5 คะแนน) จำนวน 60 ข้อ จำแนกออกเป็น 6 รูปแบบ ดังนี้

- 1) แบบอิสระ ที่ 1, 7, 13, 19, 25, 31, 37, 43, 49 และ 55
- 2) แบบพึ่งพา ข้อที่ 4, 10, 16, 22, 28, 34, 40 46, 52 และ 58
- 3) แบบร่วมมือ ข้อที่ 3, 9, 15, 21, 27, 33, 39 45, 51 และ 57
- 4) แบบหลีกเลี่ยง ข้อที่ 2, 8, 14, 20, 26, 32, 38, 44, 50 และ 56
- 5) แบบแข่งขัน ข้อที่ 5, 11, 17, 23, 29, 35, 41 47, 53 และ 59
- 6) แบบมีส่วนร่วม ข้อที่ 6, 12, 18, 24, 30, 36, 42 48, 54 และ 60

คิดคะแนนโดยการนำคะแนนในข้อคำถามที่เป็นรูปแบบเดียวกันมารวมกัน คะแนนรวมรูปแบบใดได้คะแนนสูงสุด แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลมีรูปแบบการเรียนรู้ในรูปแบบนั้นๆ สำหรับรูปแบบการเรียนรู้ที่มีคะแนนสูงสุดเท่ากัน จะเสนอเป็นรูปแบบการเรียนรู้มากกว่า 1 รูปแบบ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาคะแนนเฉลี่ยรูปแบบการเรียนรู้ออกเป็น 5 ระดับ (Best ,1997) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อยมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ระดับสูงมาก

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามรูปแบบการเรียนรู้ ไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' s Alpha Coefficient) เท่ากับ .83

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลหลังจากสิ้นสุด ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ในเดือนเมษายน พ.ศ.2562 ภายหลังได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง โดยนัดหมายนักศึกษาแต่ละชั้นปี และให้ทำแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่างและการแสดงความยินยอมเข้าร่วมวิจัย โดยใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามการวิจัยประมาณ 30 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ความถี่ และร้อยละ
2. วิเคราะห์รูปแบบการเรียนรู้โดยหาคะแนนรวม คะแนนเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาระดับของความสัมพันธ์ ดังนี้ (รัตนศิริ ทาโต, 2561)
 - $r < .30$ หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
 - $r = .30 - .70$ หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
 - $r > .70$ หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง เลขที่ 9/2561 ลงวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ.2561 ผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถปฏิเสธ

การให้ข้อมูลการวิจัยโดยไม่มีผลกระทบต่อการเรียนการสอนและการวัดผลคะแนนใดๆ รายงานผลการวิจัยในภาพรวม ไม่มีการระบุชื่อ-สกุลนักศึกษา และทำลายแบบสอบถามการวิจัย เมื่อเสร็จสิ้นการวิจัยภายใน 1 ปี

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 368 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 94.57 เพศชาย ร้อยละ 5.43 มีอายุเฉลี่ย 20.67 ปี ($SD = 1.90$) เป็นนักศึกษาพยาบาลปีที่ 1 จำนวน 99 คน (ร้อยละ 26.90) ชั้นปีที่ 2 จำนวน 117 คน (ร้อยละ 31.79) ชั้นปีที่ 3 จำนวน 81 คน (ร้อยละ 22.01) และชั้นปีที่ 4 จำนวน 71 คน (ร้อยละ 19.29) มีเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 3.50-4.00 จำนวน 65 คน (ร้อยละ 17.66) เกรดเฉลี่ยสะสม 3.00-3.49 จำนวน 244 คน (ร้อยละ 66.30) เกรดเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 3.00 จำนวน 59 คน (ร้อยละ 16.04) และมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เท่ากับ 3.23 ($SD = .27$)

2. รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมากที่สุด จำนวน 30 คน (ร้อยละ 30.30) รองลงมา คือ รูปแบบการเรียนรู้แบบอิสระ และแบบมีส่วนร่วมมีจำนวนเท่ากัน คือ จำนวน 18 คน (ร้อยละ 18.20) นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 มีรูปแบบการเรียนรู้แบบพึ่งพามากที่สุด จำนวน 58 คน (ร้อยละ 49.60) รองลงมา คือ รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 27 คน (ร้อยละ 23.10) นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมากที่สุด จำนวน 30 คน (ร้อยละ 37.00) รองลงมา คือ รูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและแบบเรียนรู้มากกว่า 1 แบบมีจำนวนเท่ากัน คือ จำนวน 18 คน (ร้อยละ 22.20) และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือมากที่สุด จำนวน 35 คน (ร้อยละ 49.30) รองลงมา คือ รูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จำนวน 13 คน (ร้อยละ 18.30) และส่วนรูปแบบการเรียนรู้ที่นักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีไม่ใช้เลย คือ แบบหลีกเลี่ยง รูปแบบการเรียนรู้โดยรวมของนักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปีพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่นักศึกษาพยาบาลใช้มากที่สุด คือ แบบร่วมมือ จำนวน 122 คน (ร้อยละ 33.15) รองลงมา คือ แบบพึ่งพา จำนวน 92 คน (ร้อยละ 25.00) และรูปแบบการเรียนรู้ที่ไม่ใช้เลย คือ แบบหลีกเลี่ยง รายละเอียด ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของรูปแบบการเรียนรู้ที่นักศึกษาพยาบาลใช้ จำแนกตามชั้นปีและโดยรวม
(N = 368)

ชั้นปี	รูปแบบการเรียนรู้						
	อิสระ	พึ่งพา	ร่วมมือ	แข่งขัน	มีส่วนร่วม	หลีกเลี่ยง	>1 แบบ
1 (n=99)	18 (18.20)	17 (17.20)	30 (30.30)	-	18 (18.20)	-	16 (16.20)
2 (n=117)	7 (6.00)	58 (49.60)	27 (23.10)	4 (3.40)	9 (7.70)	-	12 (10.30)
3 (n=81)	2 (2.50)	12 (14.80)	30 (37.00)	1 (1.20)	18 (22.20)	-	18 (22.20)
4 (n=71)	5 (7.00)	5 (7.00)	35 (49.30)	5 (7.00)	13 (18.30)	-	8 (11.30)
โดยรวม	32 (8.70)	92 (25.00)	122 (33.15)	10 (2.72)	58 (15.76)	-	54 (14.67)

คะแนนเฉลี่ยรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล พบว่านักศึกษามีการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือสูงสุด ($M = 3.86$, $SD = .41$) ซึ่งอยู่ในระดับสูง รองลงมา คือ การเรียนรู้แบบพึ่งพา ($M = 3.76$, $SD = .41$) อยู่ในระดับสูง ส่วนรูปแบบการเรียนรู้ที่นักศึกษาใช้น้อยที่สุด คือ การเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง ($M = 2.86$, $SD = .49$) อยู่ในระดับปานกลาง ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และระดับของรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลทุกชั้นปี จำแนกตามรายด้าน

รูปแบบการเรียนรู้	M	SD	ระดับ
แบบอิสระ	3.36	.47	ปานกลาง
แบบพึ่งพา	3.76	.41	สูง
แบบร่วมมือ	3.86	.41	สูง
แบบหลีกเลี่ยง	2.86	.49	ปานกลาง
แบบแข่งขัน	2.87	.65	ปานกลาง
แบบมีส่วนร่วม	3.70	.44	สูง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ทั้ง 6 รูปแบบไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายละเอียด ดังตาราง 3

ตาราง 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีตรัง (N = 368)

รูปแบบการเรียนรู้	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r)	p
แบบอิสระ	-.025	.633
แบบฟังพา	-.077	.139
แบบร่วมมือ	.000	.999
หลักเลี้ยง	-.081	.121
แบบแข่งขัน	-.056	.284
แบบมีส่วนร่วม	.064	.222

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ตรัง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ แบบร่วมมือ ($M = 3.86$, $SD = .41$) สอดคล้องกับการศึกษาในนักศึกษาพยาบาลที่ผ่านมา (วันดี วงศ์รัตนรักษ์ และกุลฤติ จิตตยานันต์, 2556; พูลสุข เจนพานิชย์ วิสุทธิพันธ์ และพรศรี ดิสระเตดิวัฒน์, 2558; กาญจนา ศรีสวัสดิ์ และธนินทร์ รัตนโอฬาร, 2560; พรณิศา แสนบุญส่ง, 2560) ซึ่งเป็นผู้เรียนที่ชอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีส่วนร่วม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยเมื่อพิจารณาจำแนกตามรายชั้นปี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลเน้นการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก มีการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ ตลอดจนวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีตรัง ได้กำหนดตัวชี้วัดให้แต่ละรายวิชามีจำนวนชั่วโมงการสอนแบบบรรยายน้อยกว่าร้อยละ 50 ส่งผลให้ผู้สอนมีการออกแบบการเรียนการสอนด้วยมีวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นการทำงานเป็นกลุ่ม มีการทำงานร่วมกัน มีการทำงานเป็นทีม เช่น การมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้าและทำรายงานกลุ่ม การเรียนโดยใช้ทีมเป็นฐาน (Team-based learning) หรือ การเรียนโดยใช้กรณีศึกษาเป็นฐาน (Case-based learning) หรือ การเรียนโดยใช้สถานการณ์จำลองเสมือนจริง (Simulation-based learning) หรือ การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem base learning) ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น หรือการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (จันทร์เพ็ญ เลิศวนวัฒนา, วรรัตน์ ทิพย์รัตน์, และเบญจวรรณ ช่วยแก้ว, 2558)

รูปแบบการเรียนรู้ที่มีคะแนนเฉลี่ยรองลงมา คือ แบบฟังพา ($M = 3.76$, $SD = .41$) ซึ่งเมื่อพิจารณาจำแนกตามรายชั้นปี พบว่า นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 ใช้รูปแบบการเรียนรู้มากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของพูลสุข เจนพานิชย์ วิสุทธิพันธ์ และพรศรี ดิสระเตดิวัฒน์ (2558) พบว่า จำนวนนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีรูปแบบการเรียนรู้แบบฟังพาส่งกว่าชั้นปีที่ 1 เนื่องจากสภาพการเรียนการสอนตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสำหรับนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 2 เน้นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพทางการพยาบาล เป็นการเรียนภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติการพื้นฐานวิชาชีพในห้องปฏิบัติการ โดยเริ่ม

ฝึกปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงบนหอผู้ป่วยเป็นครั้งแรก ดังการศึกษาความพร้อมในการฝึกปฏิบัติรายวิชา ปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความกลัวมากที่สุด กลัวทำไม่ถูก กลัวทำผิดพลาดมากที่สุด และกลัวทำไม่ได้ (ศิริจิตร จันทร และธัญลักษณ์ บรรลือชิตกุล, 2555) นอกจากนี้ นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีความเครียดในระดับปานกลาง ร้อยละ 85.83 และระดับความเครียดมาก ร้อยละ 2.84 มีความรู้สึกตื่นเต้น กตสัน และกลัวปฏิบัติการพยาบาลผิดพลาด (ยุพาพร หอมสมบัติ, วัชร อภาธีรพงศ์, สุนิสา คำชื่น, และลออวรรณ อังสกุล, 2561) ทั้งนี้ นักศึกษาพยาบาลที่เพิ่งขึ้นฝึกปฏิบัติงานเป็นครั้งแรก ต้องพึ่งพาผู้สอน ซึ่งผู้สอนควรมีการเตรียมความพร้อมด้านความรู้ ด้านทัศนคติ และด้านทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษา เพื่อให้เกิดความมั่นใจ หรือมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองในการปฏิบัติการพยาบาล ลดความวิตกกังวล ดังการศึกษาของศุภรัตน์ แจ่มแจ้ง, วิรดา อรรถเมธากุล, และดวงแข พิทักษ์สิน (2561) พบว่านักศึกษาพยาบาลมีคะแนนเฉลี่ยความวิตกกังวลในการฝึกภาคปฏิบัติบนหอผู้ป่วยหลังการเตรียมความพร้อมต่ำกว่า ก่อนการเตรียมความพร้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.001

นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 มีรูปแบบการเรียนรู้มากกว่า 1 แบบ ร้อยละ 22.20 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนอยู่ในระดับชั้นที่สูงขึ้น วิทยุติที่เพิ่มขึ้น มีความสามารถที่จะเป็นผู้ชี้แนะตนเองได้ มีเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจนในการนำองค์ความรู้ไปใช้ในการประกอบวิชาชีพพยาบาล ในอนาคต มีประสบการณ์มากขึ้น สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ สามารถนำประสบการณ์เดิมไปเชื่อมโยงหรือสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่ เพื่อต้องการเรียนรู้สิ่งต่างๆ โดยผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ให้ความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวก จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์โดยตรงมีส่วนร่วมและมีการร่วมมืออภิปรายในกิจกรรมให้มากที่สุด (กาญจนา ศรีสวัสดิ์ และธนินทร์ รัตนโอฬาร, 2560) รูปแบบการเรียนรู้ที่นักศึกษาพยาบาลใช้น้อยที่สุดคือ แบบหลีกเลี่ยง ($M = 2.86, SD = .49$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมา (วันดี วงศ์รัตนรัตน์ และกุลฤติ จิตตยานันต์, 2556; ภาวนา กิรติคุณวงศ์ และคณะ, 2558; กาญจนา ศรีสวัสดิ์ และธนินทร์ รัตนโอฬาร, 2560; นิภา กิมสูงเนิน และคณะ, 2561) พบว่า นักศึกษาพยาบาลใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยงเป็นลำดับสุดท้าย ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาพยาบาลรับรู้ว่าการประกอบวิชาชีพพยาบาลต้องกระทำหรือปฏิบัติกับชีวิตของผู้รับบริการ ดังนั้น นักศึกษาต้องมีความรับผิดชอบ ต้องเรียนรู้และฝึกปฏิบัติให้ถูกต้อง การเรียนรู้แบบหลีกเลี่ยง ผู้เรียนจะไม่สนใจเนื้อหาวิชา ไม่ชอบเข้าชั้นเรียน ไม่สนใจเรียน ซึ่งจะมีความสัมพันธ์ทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (İlçin et al., 2018)

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ทั้ง 6 รูปแบบไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของพรนิตา แสนบุญส่ง (2560) จุฬารัตน์ ช่างทอง (2559) และอรอุมา ตั้งจรรยา และคณะ (2559) เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย หรือสอนมากกว่า 1 วิธี โดยเน้นการเรียนการสอนเชิงรุก เช่น วิธีการสอนโดยใช้เกม การมอบหมายงานศึกษาค้นคว้าเป็นรายบุคคล หรือการเรียนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ การทำรายงานกลุ่ม การทำรายงานกรณีศึกษา การเรียนในสถานการณ์จำลอง

หรือการจัดนิทรรศการ ซึ่งกลวิธีในการจัดการเรียนการสอนอาจจะเป็นส่วนช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Ilcin et al., 2018) และอาจเป็นผลมาจากลักษณะของเนื้อหาแต่ละรายวิชาในแต่ละชั้นปีซึ่งมีความยากและซับซ้อนแตกต่างกัน ตลอดจนปัจจัยด้านพฤติกรรมการเรียนในและนอกชั้นเรียน สภาพแวดล้อมการเรียนทางการเรียนด้านเพื่อน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ลดาพร ทองสง และถนิมพร พงศานานุรักษ์, 2556) และปัจจัยด้านระดับชั้นปีและอายุ (นิภา กิมสูงเนิน และคณะ, 2561) นอกจากนี้ อาจเนื่องจากผู้เรียนใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายในการเรียนที่ระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และในโลกแห่งความเป็นจริงพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจไม่สะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ (Jiraporncharoen et al., 2015)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายให้ทุกรายวิชามีการประเมินรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาทุกชั้นปี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้นักศึกษา และมีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่หลากหลาย
2. อาจารย์ผู้สอนควรตระหนักและเข้าใจถึงความแตกต่างรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและภาพรวมของแต่ละชั้นปี สำหรับเป็นข้อมูลในการนำมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดหาวัสดุและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ อายุ ระดับชั้นปี พฤติกรรมการเรียนในและนอกชั้นเรียน สภาพแวดล้อมทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมุ่งมั่น และบุคลิกภาพ เป็นต้น
2. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพ หรือวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างกลยุทธ์การจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษาพยาบาล

รายการอ้างอิง

- กาญจนา ศรีสวัสดิ์, และธนิษฐ์ รัตนโอฬาร. (2560). วิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชน. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 18(2), 171-179.
- จันทร์เพ็ญ เลิศวนวัฒนา, วรารัตน์ ทิพย์รัตน์, และเบญจวรรณ ช่วยแก้ว. (2558). ผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กลวิธีการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เรื่อง ระบบโครงร่างของร่างกายรายวิชากายวิภาคศาสตร์ และสรีรวิทยา 1 ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง. *วารสารการพยาบาลและการศึกษา*, 8(3), 93-104.

- นิภา กิมสูงเนิน, สุวรีย์ เพชรแต่ง, และจุฬา ยันตพร. (2561). รูปแบบการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยรังสิต. *วารสารสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*, 24(1), 5-14.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. 2560. (2561, 3 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนพิเศษ 1 ง. หน้า 7-11.
- พรณิศา แสนบุญส่ง. (2560). รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี. *วารสารพยาบาลสภาวิชาชีพไทย*, 10(1), 154-164.
- พูลสุข เจนพานิชย์ วิสุทธิพันธ์, และพรศรี ดิสรเทติวัฒน์. (2558). รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 25(1), 70-82.
- ภาวนา กิริติยวงศ์, สุวรรณิ มหาภานันท์, นารีรัตน์ บุญเนตร, และวชิกร อังคประสารทชัย. (2558). รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยบูรพา. *รามาธิบดีพยาบาลสาร*, 21(3), 382-394.
- ยุพาพร หอมสมบัติ, วชิร อาภาธิรพงศ์, สุนิสา คำชื่น, และลออวรรณ อึ้งสกุล. (2561). แนวทางการจัดการความเครียดของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 ในการขึ้นฝึกปฏิบัติครั้งแรก. *วารสารวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์*, 2(3), 48-62.
- รัตน์ศิริ ทาโต. (2561). *การวิจัยทางพยาบาลศาสตร์: แนวคิดสู่การประยุกต์ใช้ (ฉบับปรับปรุง)* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลดาทพร ทองสง, และณิมาพร พงศานานุรักษ์. (2556). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการพยาบาลเด็กของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์. *วารสารเกื้อการุณย์*, 20(1), 55-71.
- วันดี วงศ์รัตนรักษ์, และกุลฤดี จิตตานนท์. (2556). รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา*, 19(2), 60-72.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ศิริจิตร จันทร, และธัญลักษณ์ บรรลิตกุล. (2555). ความพร้อมในการฝึกปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภาวิชาชีพไทย. *วารสารพยาบาลสภาวิชาชีพไทย*, 5(1), 32-45.
- ศุภรัตน์ แจ่มแจ้ง, วิภารดา อรรถเมธากุล และดวงแข พิทักษ์สิน. (2561). ผลของการเตรียมความพร้อมในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยอย่างมีแบบแผนสำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*, 20(3), 147-163.

- อรอุมา ตั้งจัญญ, อรรณพ โพธิสุข, และจตุพล ยงศร (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*, 13(24), 107-117.
- Best, W. J. (1997). *Research in education*. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Grasha, A. (1996). *Teaching with style: A practical guide to enhancing learning by understanding teaching & learning style*. Pittsburgh: Alliance.
- Jiraporncharoen, W., Angkurawaranon, C., Chockjamsai, M., Deesomchok, A., & Euathrongchit, J. (2015). Learning styles and academic achievement among undergraduate medical students in Thailand. *Journal of Educational Evaluation for Health Professions*, 12, e38. doi:10.3352/jeehp.2015.12.38
- İlçin, N., Tomruk, M., Yeşilyaprak, S. S., Karadibak, D., & Savcı, S. (2018). The relationship between learning styles and academic performance in TURKISH physiotherapy students. *BMC medical education*, 18(1), e291. doi:10.1186/s12909-018-1400-2
- Vizeshfar, F., & Torabizadeh, C. (2018). The effect of teaching based on dominant learning style on nursing students' academic achievement. *Nurse Education in Practice*, 28, 103-108.
- Yazici, H. J. (2016). Role of learning style preferences and interactive response systems on student learning outcomes. *International Journal of Information and Operations Management Education*, 6(2), 109-134.